

Fanatizam društvena bolesti koja izazivaju mržnju (Meka)

Hatib: dr. Salih ibn Abdullah el-Humejd

25. džumadel-uhra 1446. po Hidžri / 27. decembar 2024.

Hvala Allahu, jedinom Stvoritelju i Upravitelju. Uzvišeni kaže: "A kako i ne bi znao Onaj Koji stvara, Onaj Koji sve potanko zna, Koji je o svemu obaviješten." (El-Mulk, 14)

Hvalim Ga i zahvaljujem Mu, On daje mnogo, a prihvata malo. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinog, Koji nema sudruga, i svjedočim da je naš poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov rob i poslanik, donosilac radosnih vijesti i opominjatelj, i blistava svjetiljka. Neka su mir i blagoslov na njega, na njegovu porodicu i njegove ashabe, koji su mu bili najbolja podrška i savjetnici, kao i na sve one koji ih slijede u dobročinstvu.

O ljudi, i sebi i vama preporučujem bogobožnost. Bojte se Allaha, Allah vam se smilovao, i znajte da blago postupanje produžuje ljubav kod voljenih, stvara ljubav kod stranaca, sprečava zlo kod neprijatelja i gasi vatru kod ljutih. Plemeniti ljudi najbrži su u prijateljstvu, a najsporiji u kidanju veza; podli ljudi su najsporiji u prijateljstvu, a najbrži u neprijateljstvu. "Utrka" prema Allahu odvija se srcima i djelima, a ne vozilima i stopalima. Uzvišeni kaže: "Na Dan kada nikakvo blago, a ni sinovi neće od koristi biti, samo će onaj koji Allahu srca čista dođe spašen biti." (Eš-Šuara, 88–89)

O muslimani! Fanatizam, pristrasnost, opasna je društvena bolest koja izaziva mržnju, potiče neprijateljstvo, razara odnose, sije zle misli, dijeli džemate, prijeti stabilnosti, unosi razdor, gradi čvrsti zid između "bolesnog" i drugih, sprečava razumijevanje, zatvara vrata dijaloga, navodi na generaliziranje u donošenju suda i omalovažavanje neistomišljenika.

Allahovi robovi! Fanatizam je smrtonosna bolest, uzrok svake nevolje, krutost u umu, zatvorenost u mišljenju, zaslijepljuje i ne dozvoljava da se spozna istina, sprečava uputu, izaziva i hrani sukobe, vodi do ratova, produžuje nesuglasice.

Fanatizam je nasilje i izopćavanje drugih, podstiče na skrivanje istine, jer njegov nositelj vidi u istini dokaz za protivnika, smanjuje mogućnosti za pronalaženje ispravnih rješenja, širi nepravdu, povređuje prava, slabi ummet, širi unutarnje sukobe i ratove.

Fanatizam je pretjerivanje ili prekomjerna vezanost za osobu, porodicu, mezheb – vjerski pravac, narod, pleme, skupinu, regiju, mišljenje, kulturu, medije, sport i svako slično društveno pitanje.

O muslimani! Razmislite o ovom čvrstom i odlučnom stavu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Imam Muslim bilježi od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhu, da je rekao: "Bili smo s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u bitki, i jedan muhadžir udario je ensariju. Ensarija reče: 'O ensarije!', a muhadžir reče: 'O muhadžiri!' Kada je to čuo Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Otkud paganski poziv među vama?', zatim reče: 'Ostavite to, jer je to odvratno.'"

O vjernici! "Hidžra" i "nusra – pomaganje" su plemeniti opisi, muhadžiri i ensarije su prvi i oni koji su pretekli druge u dobru, Allah je zadovoljan s njima i oni su zadovoljni s Njim, ali kad su ova dva čovjeka htjela iskoristiti ova plemenita svojstva u svrhu fanatizma, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uznemiren zbog toga, odmah je preuzeo kontrolu nad situacijom, rekavši: "Zar paganski poziv?" tj. zar da plemenitost hidžre i pomoći, zbog pristranosti, pretvorite u nepoželjna svojstva i odvratnu praksu: "Ostavite to jer je to odvratno!"

Ne može biti veće osude i ukora od ovoga.

U vjerodostojnom hadisu navodi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bude ubijen pod zastavom 'zaslijepljenosti', i bude se ljutio zbog pristranosti, ili se bori u ime pristranosti, ili poziva pristranosti, njegova smrt je paganska", a u drugom predanju navodi se: "... on nije od mog ummeta." (Muslim)

Poslušajte ovu mudru riječ, od mudrog Amra ibn Asa, radijallahu anhu, kad su ga pitali: "Šta te, pored tvojih intelektualnih vrlina, spriječilo da primiš islam?", on je odgovorio: "Mi smo bili s ljudima koji su nas nadmašivali u godinama, čija su razmišljanja bila poput planina, kad god bi krenuli putem, mi bismo im se pridružili i našli bismo ga lahkim. Kada su se oni usprotivili Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i mi smo se usprotivili s njima, nismo razmišljali o svom stavu, poštovali smo ih. Kada su oni otišli i kada je odluka došla u naše ruke, sagledali smo ono čemu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozivao i razmislili, te smo zaključili da je stvar jasna, pa je islam ušao u moje srce."

Da, Allah vas čuvao, ništa ne odvraća od istine kao fanatizam i slijedenje predaka.

Uzvišeni kaže: "Kad su nevjernici punili svoja srca žarom, žarom paganskim." (El-Feth, 26)

"Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi ih slijedimo u stopu.' 'Zar i onda', govorio bi on, 'kad vam ja donosim bolju od one koju ste od predaka vaših upamtili?' A oni bi odgovarali: 'Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano!'" (Ez-Zuhruf, 23–24)

O muslimani! Neke osobine fanatika su: tvrdoglavost u mišljenju, zatvorenost u razmišljanju i sklonost nasilju protiv neistomišljenika.

Fanatik vjeruje da je on u pravu, s dokazom ili bez njega, a onaj ko se ne slaže s njim je u krivu, s dokazom ili bez njega.

Fanatik vidi samo ono što želi vidjeti; razlikuje ljude i procjenjuje ih prema njihovoj vjerskoj, plemenskoj, regionalnoj, mezhepskoj, sektaškoj i političkoj pripadnosti; pripisuje svoje mahane i nedostatke drugima; prepoznaje istinu kroz ljude, a ne ljude kroz istinu.

Fanatik ne želi da istina bude na strani drugih, on je zarobljenik svojih misli i uskog viđenja, njegova briga je prepirka i nadmoć nad drugima.

Poštovani vjernici! U atmosferi fanatizma pojačavaju se glasovi i razmjenjuju optužbe, to možemo vidjeti u okupljanju ljudi na različitim skupovima, diskusijama

u medijima i na društvenim mrežama, daleko od pravila dijaloga, etike i puta mudrosti i pristojnosti. Potpuno je jasno da to ne može biti pravi način za rješavanje problema, niti za približavanje srca, niti za ujedinjenje riječi, niti se mogu postići željeni ciljevi i dobre namjere.

Poštovani vjernici! Čovjek se ne rađa kao fanatik, nego uči fanatizam od svoje porodice, prijatelja, škole, plemena, okoline. Otuda, najefikasniji lijek za liječenje fanatizma jeste uspostava ravnopravnosti među ljudima, širenje kulture dijaloga i suživota, prihvatanje drugih, ljubav, isprika, činjenje dobra onima koje poznaješ i onima koje ne poznaješ.

Čovjeka od fanatizma, Allahovom dozvolom, može sačuvati čvrsto vjerovanje i istinsko ubjeđenje da su samo Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nepogrešivi, i gledanje na učenjake i šejhove kao na vodiče prema istini, prenositelje od Allaha, prema njihovom trudu i sposobnostima, i da nisu nepogrešivi, niti oslobođeni grešaka i propusta.

Ono što, također, štiti od fanatizma, Allah vas čuvao, jesu snaga i odlučnost u odbacivanju pogrešnih običaja, normi i tradicija koje su suprotne pravdi i istini, a sve je to odgovornost učenih, čestitih, uglednih ljudi, odgajatelja, onih koji brinu o ummetu, rade na izgradnji zdrave ličnosti, širenju dobra i reformi, i bore se protiv nereda u svim njegovim oblicima.

U osnovi svega toga, na početku i na kraju, treba da bude iskrenost, čista nutrina, oslobađanje od želje za prevlašću i želje za pohvalom i pozicijama, širenje ljubavi u kući, školi, tržnici, medijima, u svim njegovim sredstvima i alatima, čistoća od mržnje i oslobađanje od sebičnosti, a sve to sažimaju riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u njegovoj sveobuhvatnoj izjavi: "Niko od vas neće vjerovati sve dok svom bratu ne bude želio ono što želi sebi."

Uzvišeni kaže: "Kada bližnji neće blišnjega ništa pitati, iako će jedni druge vidjeti. Nevjernik bi jedva dočekao da se od patnje toga Dana iskupi sinovima svojim, i ženom svojom, i bratom svojim, i porodicom svojom koja ga štiti, i svima ostalima

na Zemlji – samo da se izbavi. Nikada! Ona će buktinja sama biti.” (El-Mearidž, 10–15)

O muslimani, učenjaci kažu: “Svako ko uzdigne neku osobu i podržava je u njenim riječima i djelima, te se suprotstavlja onima koji se ne slažu s njom, on je od onih koji su se podvojili u vjeri i podijelili u stranke, svaka stranka zadovoljna onim što ima.” Oni, također, kažu: “Ovo je način djelovanja sljedbenika novotarije i strasti, pa ko god bude pristrasan prema nekom pojedincu, sličan je njima.”

Svaki poziv koji se ne zasniva na islamu i Kur'anu, nego na porijeklu, ili pripadnosti zemlji, rodu, mezhebu ili tarikatu, to je jedan vid paganstva. A onoga koga njegova djela uspore, neće ga ubrzati njegovo porijeklo, kao što je rečeno u vjerodostojnom hadisu. “Pa kad se u rog puhne, tada rodbinskih veza među njima neće biti i jedni druge neće ništa pitati.” (El-Mu'minun, 101)

Allah vas čuvao, fanatizam je zastor, koji se isprečava između fanatika i istine i ljubavi, i koji ga udaljava od korisnog znanja i dobrih djela, i sprečava ga da se okoristi od drugih, i da bude kreativan i inovativan.

Fanatizam se može ukloniti samo tolerancijom, jer tolerancija znači poštivanje različitosti i prihvatanje neslaganja.

Fanatizma će se sačuvati onaj ko želi doći do istine, a ne do pobjede u ime sebe, mezheba ili grupe.

Allahu moj, ujedini muslimane na istini i uputi, blagoslovi njihove učenjake i vladare, ujedini njihova srca i uskladi njihova djela sa Svojim zadovoljstvom.

Donosite salavate i selame na poslanika milosti, darovanu blagodat, svoga poslanika Muhammeda, Allahovog poslanika, jer vam je to naredio vaš Gospodar kada je rekao: “Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!” (El-Ahzab, 56).

